

Kunnalle uudet vuokralaiset 1997 – Moision Taide- ja pitokartano Oy

Ennen Moision Taide- ja pitokartanon syntyä, Seija ja Pentti Hasu olivat etsineet Kouvolan lähialueelta isompaa tilaa johon saisivat suuren määrän taidete esille. Samaan aikaan Elimäen kunta etsi ympärivuotista yrittäjää kartanoon. Moision Taide- ja pitokartano Oy muutti kartanon tiloihin 1997. Vetovastuu yrityksen liiketoiminnan kehittämistä on Seija ja Pentti Hasun tyttären kädenjälkeä.

Äidin ja isän taideharrastuksesta on Anne Hasulle tullut rakas työympäristö.

Yritys on täyttänyt kartanon salit taiteella ja tunteella. Moision kartanon tiloissa toimiva Hasujen yrittäjäsuku on pyrkinyt tuomaan vanhaa kartanotunnelmaa esiin. Elimäen kunta on yhdessä Kouvolan käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen kanssa entisöinyt vanhoja huoneita ja esiinsaattanut alkuperäisiä kattomaalauksia. Huoneet on kalustettu 1800-luvun kartanotyylin.

Pysyvät ja vaihtuvat upeat näyttelyt sopivat hyvin kartanon saleihin. Moision kartano on juhlan aatelia! Monien tuhansien asiakkaiden tie kulkee vuosittain Moision kartanoon erilaisten teemojen viitoittamana.

Kuntaliitos

Vuodesta 2009 lähtien Moision kartanon omistaa kuntaliitoksen myötä Kouvolan Kaupunki. Moision Taide- ja pitokartano Oy on edelleen vuokralaisena kartanossa jossa kehitämme historia-, kulttuuri- ja ruokamatkailua. Moision kartanosta on tullut alueellinen kulttuuritoimija.

Kaupunki omistaa kiinteistön ja maa-alueen. Moision Taide- ja pitokartano Oy omistaa irtaimiston ja ylläpitää kartanoa. Näin on muuttunut kiertokulku Kartanon puiden varjossa.

Nautinnollisia hetkiä historiallisessa Moision kartanossa!

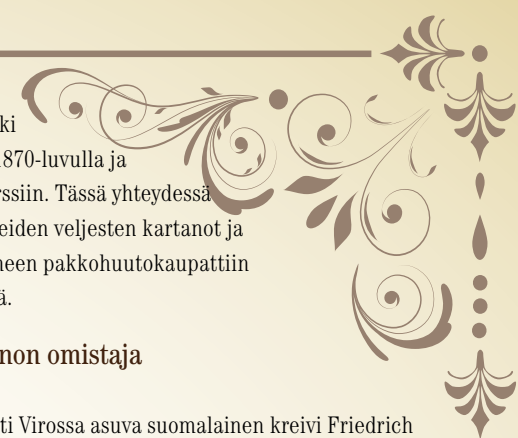
Terveisin Kartanon Mamselli Anne Hasu

Moision Taide- ja Pitokartano Oy
Moisiontie 163, 47200 Elimäki
moisionkartano@gmail.com
www.moisionkartano.com

Moision kartanon vaiheet

Wreden suku sai maa-alueet lahjana,

Ruotsin kuningas Kaarle IX kävi vuonna 1605 sotaa Virossa. Kirkholman taistelussa kuninkaan hevosesensa ammuttiin ja hän oli vaarassa joutua vangiksi. Tällöin liivinmaalainen ratsumestari Henrik Wrede luovutti kuninkaalle oman ratsunsa, jolla kuningas pelastui. Henrik Wrede sai taistelussa surmansa.

Kaarle IX ei unohtanut Wreden uhrausta, vaan lahjoitti tämän puolisolalle Gertrud von Ungerille ja hänen kahdelle alaikäiselle pojalleen ikuisiksi ajoiksi läänitykseksi Elimäen neljänneksen, johon kuului silloin Elimäki ja Anjala.

Wreden suku hallitsi xxxxxxxxxxxx vuoteen 1767 saakka, jolloin Fabian Kasimir Wrede myi Peippolan, Moision ja Mustilan alustalaiskylälineen 512.000 kuparitaalarista.

Ostettiin rahalla

Elimäen maat osti Loviisan kaupungin perustaja ja ensimmäinen pormestari, kauppaneuvos Jakob af Forselles, jota isovihan aikaisista toimistaan johtuen kutsuttiin myös Sissi-Jaakoksi.

Hän ehti olla Elimäellä isäntänä vain runsaan vuoden, sillä hän kuoli halvaukseen 72-vuotiaana. Kauppaneuvoksen leski, joka asettui asumaan Tukholmaan, peri hänen omaisuutensa, jota Elimäen lisäksi oli mm. Loviisassa, Ruotsinpyhtäällä ja Ummeljoella. Heidän poikansa Jakob af Forselles asettui asumaan Peippolan kartanoon. Kauppaneuvoksen poika peri maat äitinsä jälkeen.

Ruotsin kuningas vieraili 1788–90 sodan aikana Peippolan kartanossa kaksi kertaa. Ensimmäisen kerran 16.–18.7.1788 ja tämän vierailun jälkeen 23.8.1788 Jakob af Forselles sai sotaneuvoksen arvonimen. Toisen kerran kuningas vieraili Elimäellä 15.6.1789.

Sotaneuvos Jakob af Forselles oli 1800-luvun alussa veroluetteloiden mukaan yksi Suomen suurimmista yksityisistä maanomistajista.

Ennen toista avioliittoaan sotaneuvos jakoi Elimäellä omistamansa maat niin, että vanhin pojista, Svean hovioikeuden ensimmäinen sihtööri Pehr af Forselles, asettui Peippolaan, toinen poika Bernd Ludvig af Forselles asettui Mustilan kartanoon ja nuorin poika, Fredrik Johan Ulrik Moision kartanoon.

Kartanoherra ja torpparit

Majuri Fredrik af Forselles osti Moision maat sisältään vuonna 1813. Solmittuaan avioliiton pari vuotta myöhemmin, asettui hän asumaan nuorikkonsa kanssa Moisioon, ja rakennutti sinne komean parikymmen-huoneisen herraskartanon. Kartanon piirustusten laatiminen annettiin kuuluisalle Carl Ludvig Engelille. Suunnitelma valmistui alkuvuodesta 1818 ja pääarakennus valmistui 1820. Fredrikin omistuksessa oli Elimäellä kaikkiaan n. 10 000 hehtaaria maata.

Fredrikin kuoltua v. 1857 peri hänen poikansa Teodor Ulrik af Forselles Moision kartanon.

Yksi Fredrikin pojista oli 1860-luvulla innostunut sahateollisuudesta ja hän perusti höyrysahan Pernajanlahden rannalle. Kartano ja maa-alueet olivat lainojen takuina kun sahateollisuutta laajennettiin. Nuori sahanomistaja kuoli ja velkainen saha jäi lesken ja veljiensä hoidettavaksi.

Sahatavaran menekki laski voimakkaasti 1870-luvulla ja leski ajautui konkurssiin. Tässä yhteydessä myös takauksina olleiden veljesten kartanot ja maat alustalaistiloineen pakkohuutokaupattiin vuoden 1880 syksyllä.

Virolainen kartanon omistaja

Kartanon ja maat osti Virossa asuva suomalainen kreivi Friedrich Georg Mangnus Berg. Uusi omistaja oli innostunut karjan ja viljanjalostuksesta ja antoi myös Moision kartanon tilanhoitajalle Otto Wredelle tarkkoja ohjeita tilan ja karjan hoidosta. Bergin suku myi kartanon maineen Elimäen kunnalle 10.4.1907

Elimäen kunta osti kartanon

Kartanoiden alustalaisille annettiin mahdollisuus lunastaa omat tilansa kunnalta. Näin myös tapahtui. Moision kartanon maista tuli 330 erillistä tilaa. Kartanon päärakennuksen, sekä maita ja metsiä, osti seitsemän maanviljelijän ostoyhtymä. He luopuivat kartanosta 1910. Elimäen kunta lunasti heiltä Kartanon ja sen piha-alueen. Kartanosta tuli tämän jälkeen Kunnalliskoti.

Kunnalliskoti

Kartanosta tuli Pohjoismaiden komein kunnalliskoti, "vaivaistalo". Kartano toimi kunnalliskotina 21.8.1969 asti.

Elimäen kunta myi kartanon

Ostajana oli Väestöliitto. Moision kartano toimi kotisisaropistona 1970–1984. Kartanoon rakennettiin opetuskeittiö ja salit muutettiin luokkahuoneiksi.

Elimäen kunta osti kartanon kolmannen kerran

Kartano kunnostettiin Museoviraston valvonnassa Elimäen kunnan toimesta näyttely- ja pitokartanoksi. Näyttelytoiminnan käynnisti Taideteollinen museo.

